

الفصل الخامس: في الصلوات المرغبات

فصل پنجم: نمازهای مستحب

وهي قسمان: النوافل اليومية وقد ذكرناها، وما عدا ذلك فهو ينقسم على قسمين:

این نمازها به دو نوع تقسیم میشوند: نمازهای نافله روزانه که آن را بیان نمودیم؛ و غیر از آن، که خود دو نوع می باشد:

فمنها: ما لا یخص وقتا بعینه: وهذا القسم کثیر، غیر اینا نذکر مهمه وهو صلوات:

الف- نمازهای مستحبی که وقت معینی ندارند: که شامل نمازهای زیادی می شود و ما مهم ترین آنها را ذکر می کنیم:

الأولى: صلاة الاستسقاء وهي مستحبة عند غور الأنهار وفتور الأمطار، وكيفيتها مثل كيفية صلاة العيد، غير أنه يجعل مواضع القنوت في العيد استعطف الله سبحانه وسؤاله الرحمة بإرسال الغيث، ويتخير من الأدعية ما تيسر له، وإلا فليقل ما نقل في أخبار أهل البيت (ع).

اول: نماز طلب باران (استسقاء): هنگام خشک شدن رودها و کم شدن باران خوانده می شود. کیفیت آن مانند نماز عید است با این تفاوت که در قنوتهای این نماز از خداوند لطف و رحمت الهی با فرو فرستادن باران را طلب می کند؛ و می تواند هر دعایی که برایش مقدور است بخواند؛ و در غیر این صورت باید از دعاهایی که از اهل بیت (ع) نقل شده است، بخواند.

ومسنونات هذه الصلاة: أن يصوم الناس ثلاثة أيام، ويكون خروجهم يوم الثالث، ويستحب أن يكون ذلك الثالث الاثنين، فإن لم يتيسر فالجمعة. وأن يخرجوا إلى الصحراء حفاة على سكينه ووقار، ولا يصلوا في المساجد، وأن يخرجوا معهم الشيوخ والأطفال والعجائز ولا يخرجوا ذمياً، ويفرقوا بين الأطفال وأمهاتهم. فإذا فرغ الإمام من صلاته حول رداءه، ثم استقبل القبلة، وكبر مئة، رافعاً بها صوته، وسبح الله إلى يمينه كذلك، وهلل عن يساره مثل ذلك، واستقبل الناس، وحمد الله مئة، وهم يتابعونه في كل ذلك، ثم يخطب ويبالغ في تضرعاته، فإن تأخرت الإجابة كرروا الخروج حتى تدرکهم الرحمة. وكما تجوز هذه الصلاة عند قلة الأمطار، فإنها تجوز عند جفاف مياه العيون والآبار.

مستحبات نماز طلب باران: مردم سه روز روزه بگیرند و در روز سوم برای اقامه نماز خارج شوند. مستحب است که روز سوم، روز دوشنبه باشد و اگر میسر نشد روز جمعه را روز سوم قرار دهند. پای برهنه و با سکینه و وقار به صحرا

بروند و نماز را در مساجد اقامه نکنند و همراه خود پیرمردان، پیرزنان و کودکان را نیز ببرند و از اهل ذمه⁽¹⁾ کسی را با خود همراه نکنند، و کودکان را از مادرانشان جدا نمایند؛ پس هنگامی که امام از نماز فارغ شد ردای خود را دور خود بپیچد⁽²⁾ و رو به قبله با صدای بلند صد بار تکبیر بگوید و به سمت راست خود صد بار «سبحان الله» و به سمت چپ صد بار «لا اله الا الله» و رو به مردم صد بار «الحمد لله» بگوید و مردم نمازگزار در همه این موارد با او همراهی کنند؛ سپس خطبه بخواند و به درگاه خداوند بسیار تضرع کند. اگر اجابت دعا به تأخیر افتاد، دوباره از شهر خارج شوند و این اعمال را تکرار کنند تا مورد رحمت قرار گیرند. خواندن این نماز نه تنها در هنگام کم شدن باران بلکه هنگام خشک شدن چشمهها و چاهها نیز جایز است.

الثانية: صلاة الاستخارة، وصلاة الحاجة، وصلاة الشكر، وصلاة الزيارة.

دوم: نماز استخاره⁽³⁾، نماز حاجت⁽⁴⁾، نماز شکر⁽⁵⁾، و نماز زیارت⁽⁶⁾

ومنها: ما يخص وقتاً معيناً، وهي صلوات [خمس]: الأولى: نافلة شهر رمضان، وفي الروايات: استحباب ألف ركعة في شهر رمضان زيادة على النوافل المرتبة، يصلي في كل ليلة عشرين ركعة: ثمان بعد المغرب، واثنني عشرة ركعة بعد العشاء، وفي كل ليلة من العشر الأواخر ثلاثين على الترتيب المذكور، وفي ليالي الأفراد الثلاث في كل ليلة مئة ركعة. وإن اقتصر في ليالي الأفراد على المئة حسب، فيبقى عليه ثمانون يصلي في كل جمعة عشر ركعات بصلاة علي وفاطمة وجعفر (ع)، وفي آخر جمعة عشرين ركعة بصلاة علي (ع)، وفي عشية تلك الجمعة عشرين ركعة بصلاة فاطمة (ع)، وصلاة أمير المؤمنين (ع): أربع ركعات بتشهدين وتسليمين، يقرأ في كل ركعة: "الحمد" مرة، وخمسين مرة "قل هو الله أحد". وصلاة فاطمة (ع): ركعتان، يقرأ في الأولى: "الحمد" مرة و "القدر" مئة مرة، وفي الثانية بـ "الحمد" مرة

1- افراد غیرمسلمان، مانند یهودی و مسیحی که در حکومت اسلامی زندگی می کنند و به حکومت اسلامی متعهدند. (مترجم)

2- یعنی سمت راست ردا را بر روی شانه چپ و سمت چپ را بر روی راست بیندازد. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 105)

3- امام صادق (ع) خطاب به یکی از اصحابش که سؤال پرسیده بود که اگر برای من امری رخ داد و کسی را برای مشورت کردن نیافتم چه کنم، فرمود: «با پروردگارت مشورت کن. پرسید: چگونه؟ حضرت فرمودند: حاجتت را در نظر بگیر، سپس در دو برکه «بله» و «خیر» را بنویس و آن دو را در دو گلوله گلی قرار بده، سپس دو رکعت نماز بخوان و آن ها را زیر سجادهات بگذار و بگو: «یا الله انی اُشاورک فی امری هذا و انت خیر مُسْتَشَار و مُشیر فَأُشِرْ عَلَیَّ بما فیهِ صلاح و حسن عاقبة»، سپس دستت را داخل کن اگر در آن «بله» بود انجام بده و اگر «نه» ترک کن». کافی: ج 3، ص 473، ح 8 (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 105)

4- امام صادق (ع) فرمودند: «اگر حاجتی داشتی دو رکعت نماز بخوان و بر محمد و آل محمد صلوات بفرست و حاجتت را بخواه تا خداوند به تو عطا کند». (کافی: ج 3، ص 479، ح 10) (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 106)

5- امام صادق (ع) فرمود: «هنگامی که خداوند به تو نعمتی داد، دو رکعت نماز بخوان: در رکعت اول بعد از حمد، توحید و در رکعت دوم کافرون و در رکوع و سجده رکعت اول «الحمد لله شکراً و حمداً» و در رکوع و سجده رکعت دوم «الحمد لله الذی استجاب دعائی و اعطانی مسألتی» را بخوان». (کافی: ج 3، ص 481) (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 106)

6- دو رکعت مانند نماز صبح. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 106)

وسورة "التوحيد" مئة مرة. وصلاة جعفر (ع): أربع ركعات بتسليمتين، يقرأ في الأولى: "الحمد" مرة و "إذا زلزلت" مرة، ثم يقول خمس عشرة مرة: "سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر"، ثم يركع ويقولها عشراً، وهكذا يقولها عشراً بعد رفع رأسه، وفي سجوده ورفعه، وفي سجوده ثانياً، وبعد الرفع منه، فيكون في كل ركعة خمس وسبعون مرة. ويقرأ في الثانية: "والعاديات"، وفي الثالثة: "إذا جاء نصر الله والفتح"، وفي الرابعة: "قل هو الله أحد". ويستحب أن يدعو في آخر سجدة بالدعاء المخصوص بها.

ب- نمازهای مستحبی که وقت معین دارند: که پنج مورد است: اول: نافله ماه مبارک رمضان در روایات آمده است که خواندن هزار رکعت نماز در این ماه، علاوه بر نمازهای نافله معین روزانه، مستحب می باشد؛ به این صورت که در هر شب بیست رکعت بخواند، که هشت رکعت بعد از نماز مغرب و دوازده رکعت بعد از نماز عشا خوانده شود و در ده شب آخر ماه، هر شب سی رکعت به ترتیب ذکر شده، بخواند [۱۲ رکعت بعد از مغرب و ۱۸ رکعت بعد از عشا]؛ و در سه شب افراد [نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم] در هر شب صد رکعت بخواند. اگر در شب های افراد فقط صد رکعت را به جا آورد کفایت می کند؛^(۷) پس هشتاد رکعت بر گردنش باقی میماند^(۸) و باید در هر جمعه ده رکعت بخواند، یعنی نماز [امام] علی و [حضرت] فاطمه [زهرا] علیها السلام و نماز جعفر [طیار] را به جا آورد؛ و در آخرین جمعه ماه، بیست رکعت نماز امام علی (ع) و در شامگاه آن جمعه، بیست رکعت نماز حضرت فاطمه زهرا (ع) را بخواند.

نماز امیرالمؤمنین (ع) به این صورت است: چهار رکعت که هر دو رکعت یک تشهد و سلام دارد؛ و در هر رکعت: «حمد» یک بار و «توحید» پنجاه بار خوانده می شود.

نماز [حضرت] فاطمه [زهرا علیها السلام] دو رکعت است: در رکعت اول، حمد یک بار و سوره «قدر» صد بار و در رکعت دوم، حمد یک بار و سوره «توحید» صد بار خوانده می شود.

نماز جعفر (طیار) نیز چهار رکعت است: هر دو رکعت تشهد و سلام دارد، که در رکعت اول، حمد یک بار و سوره «اذا زلزلت» یک بار خوانده می شود؛ سپس پانزده بار بگوید «سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر»، آنگاه رکوع کند و ده بار همین ذکر را بگوید؛^(۹) و هنگامی که از رکوع بلند شد و ایستاد، ده بار همان را بگوید، و همچنین ده بار در سجده این ذکر را بگوید و بین دو سجده که نشست ده بار بگوید و در سجده دوم نیز ده بار و همچنین زمانی که از سجده دوم سر برداشت (ده بار)، بنابراین در هر رکعت این ذکر هفتاد و پنج بار گفته می شود؛ و در رکعت دوم «حمد» و سوره «عاديات» و در رکعت سوم سوره «نصر» و در رکعت چهارم سوره «توحید» خوانده می شود. مستحب است که در سجده آخر، دعای مخصوص آن را نیز بخواند.

7- یعنی در شب نوزدهم، بیست رکعت و در شب بیست و یکم و بیست و سوم، سی رکعت را بخواند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 107)

8- 20+30+30 که آن را خوانده است. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 107)

9- سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 107)

الثانية: صلاة ليلة الفطر وهي ركعتان، يقرأ في الأولى: "الحمد" مرة و "قل هو الله أحد" ألف مرة، وفي الثانية "الحمد" مرة و "قل هو الله أحد" مرة.

دوم: نماز شب عيد فطر

که دو رکعت است، در رکعت اول یک بار «حمد» و هزار بار سورة «توحيد» و در رکعت دوم یک بار «حمد» و یک بار سورة «توحيد» خوانده می شود.

الثالثة: صلاة يوم الغدير وهو الثامن عشر من ذي الحجة قبل الزوال بنصف ساعة.

سوم: نماز روز غدیر⁽¹⁰⁾

وقت آن روز هجدهم ماه ذی حجه، نیم ساعت قبل از زوال خورشید است.

الرابعة: صلاة ليلة النصف من شعبان.

چهارم: نماز شب نیمه شعبان⁽¹¹⁾

الخامسة: صلاة ليلة المبعث ويومه، وتفصيل هذه الصلوات وما يقال فيها وبعدها مذكور في كتب العبادات.

پنجم: نماز شب مبعث⁽¹²⁾ و روز مبعث

چگونگی این دو نماز و آنچه در آن و بعد از آن گفته می شود، در کتب ادعیه بیان شده است.

خاتمة:

كل النوافل يجوز أن يصلها الإنسان قاعداً وقائماً أفضل، وإن جعل كل ركعتين من جلوس مقام ركعة كان أفضل.

پایان

10- دو رکعت است که در هر رکعت بعد از حمد، توحید و قدر و آیت الکرسی هر کدام ده بار خوانده می شود و دعای بعد از آن در کتب ادعیه موجود است. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 108)

11- چهار رکعت است که در هر رکعت بعد از حمد، صد بار توحید بخواند و وقت آن بعد از عشاء آخر (نیمه شب) تا فجر اول است. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 108)

12- دوازده رکعت است که در هر رکعت بعد از حمد، ناس، فلق و توحید، چهار بار خوانده می شود، سپس دعایی که در کتب ادعیه نقل شده است را میخواند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء دوم، صلاة: ص 108)

نشسته یا ایستاده خواندن همه نمازهای نافله جایز است، گرچه بهتر است که ایستاده خوانده شود و اگر هر دو رکعت نشسته را به جای یک رکعت ایستاده حساب کند بهتر است.

